

Załącznik Nr 1
do Zarządzenia Nr 3/2024
Dyrektora Regionalnego Centrum
Edukacji Zawodowej w Biłgoraju
z dnia 28 maja 2024 r.

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH
W REGIONALNYM CENTRUM
EDUKACJI ZAWODOWEJ
W BIŁGORAJU**

Biłgoraj, 28.05.2024 r.

Preambuła

W związku z wejściem w życie art. 7 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) i wprowadzeniem w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) rozdziału 4b „Standardy ochrony małoletnich” opracowano niniejszy dokument. Jest to zbiór zasad, które stawiają ochronę małoletniego w centrum działań oraz wartości szkoły i tym samym pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy, przyjazne środowisko dla młodzieży. Małoletni może zostać pokrzywdzony każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności.

W szkole w pełni przestrzegane są prawa małoletnich obejmujące w szczególności:

- a) prawną i faktyczną ochronę życia;
- b) zaspokojenie niezbędnych potrzeb koniecznych do właściwej egzystencji fizycznej z uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- c) wolność sumienia;
- d) wolność myśli;
- e) wolność wyznania;
- f) umożliwienie rozwoju osobistego;
- g) utrzymywanie relacji społecznych;
- h) szacunek i uznanie ze strony innych.

Prawa wymienione w punkcie 1 są prawami niezbywalnymi, natomiast ich ograniczenie może wynikać wyłącznie z norm prawnych oraz orzeczeń sądów powszechnych. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej jest działanie dla dobra ucznia i w jego najlepszym interesie. Pracownicy szkoły traktują uczniów z szacunkiem oraz uwzględniają ich potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec uczniów przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy szkoły, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne Standardów Ochrony Małoletnich

1. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
5. Ustawa z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 520)- art. 6 ust.3 pkt 2;
6. Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 r. poz. 1304 ze zm.) – art. 12, art. 21, art. 23, art. 23a, art.23c, art. 24a;
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 900, 910, 1211);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600);
9. Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 roku tekst jednolity (Dz.U.2002 nr 101 poz.926);
10. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. –Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r., poz. 1465);
11. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r.- Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r., poz. 984, ze zm.);
12. Ustawa z 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. 2019 r., poz. 1078);
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2020 r., poz. 1604).

Słowniczek pojęć/ objaśnienie terminów używanych w dokumencie Standardy Ochrony Młodzieży

1. **Kierownictwo**- Dyrektor, Wicedyrektorzy i Kierownicy Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej,
2. **Szkoła, jednostka, placówka** - Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej wraz z podległymi agendami np. Internat RCEZ, Centrum Kształcenia Zawodowego.
3. **Pracownik Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej/ Personel**- każdy pracownik szkoły, bez względu na formę zatrudnienia (dotyczy to zarówno pracowników pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów oraz stażystów).
4. **Pracownik pedagogiczny**- każda osoba związana z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez młodzieży lub opieką nad nimi.
5. **Pracownik niepedagogiczny**- pracownik administracyjno-biurowy, pracownik obsługi szkoły, pielęgniarka szkolna.
6. **Młodzieży uczeń** – każdy uczeń, do momentu ukończenia 18 roku życia.
7. **Opiekun młodzieżni**- osoba uprawniona do reprezentacji dziecka w szczególności jego rodzic/opiekun prawny.
8. **Zgoda rodzica lub prawnego opiekuna**- oznacza zgodę, co najmniej jednego z rodziców/prawnych opiekunów ucznia. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. **Krzywdzenie młodzieży**- zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny młodzieży.

Krzywdzeniem jest:

- a) **przemoc fizyczna** – wszelkiego rodzaju działanie wobec młodzieży, które powoduje urazy na jego ciele, np. bicie, szarpanie, popychanie, itp.;
- b) **przemoc emocjonalna** – jej celem jest naruszanie godności osobistej, ukierunkowana jest na wyrządzanie szkody psychicznej poprzez ubliżanie, wyzywanie, warunkowanie, odtrącanie emocjonalne, zastraszanie, nieposzanowanie potrzeb, nadmierne wymagania, ciągła krytyka, itp.;
- c) **wykorzystywanie seksualne** – obejmuje każde zachowanie osoby, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem młodzieży. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie młodzieży, współżycie z młodzieżą) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np.

pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm, child grooming – uwodzenie przez Internet). Przemoc ta może być incydem jednorazowym bądź odbywać się przez dłuższy czas;

- d) **zaniedbanie** – brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych jak i psychicznych, skutkiem czego jest zagrożenie dla dobra dziecka.
10. **Przemoc w rodzinie** – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
 11. **Przemoc rówieśnicza** – ma miejsce wtedy, gdy młoda osoba w wyniku działania rówieśników doświadcza przykrości lub szkody. Rodzaje przemocy rówieśniczej: fizyczna, werbalna, relacyjna, cyberprzemoc.
 12. **Cyberprzemoc**- inaczej cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie.
 13. **Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci**- wszelkie czynniki zwiększające prawdopodobieństwo, że dziecko doświadcza intencjonalnego bądź nieintencjonalnego krzywdzenia, nieodpowiednich dla niego działań, które mogą spowodować zaburzenia w przebiegu jego rozwoju. Czynniki ryzyka mogą być związane ze środowiskiem społecznym, systemem rodzinnym, systemem szkolnym, mogą leżeć po stronie rodziców, dziecka lub innych dzieci w rodzinie.
 14. **Osoba odpowiedzialna za Internet** - wyznaczony przez kierownictwo szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z sieci internetowej przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem uczniów w Internecie.
 15. **Koordinatorzy Standardów Ochrony Małoletnich**– wyznaczeni przez dyrektora szkoły pracownicy sprawujący nadzór nad realizacją *Standardów Ochrony Małoletnich* w szkole oraz ponoszący odpowiedzialność za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.
 16. **Dane osobowe ucznia** - wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:
 - a) zwrócenie uwagi personelu szkoły, rodziców i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich uczniów przed krzywdzeniem;
 - b) określenie zakresu obowiązków przedstawicieli szkoły w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony uczniów przed krzywdzeniem;
 - c) wypracowanie adekwatnych procedur do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich;
 - d) wprowadzenie wzmożonej działalności profilaktyczno- wychowawczej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniom.
2. Personel szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego, monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego oraz stosuje zasady określone w Standardach.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez personel wobec małoletniego jakiegokolwiek formy przemocy.
4. Ze Standardami zapoznawany jest cały personel placówki, a także uczniowie i ich rodzice, zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.
5. Dyrektor szkoły wyznacza koordynatorów: Marię Litwin (pedagog), Katarzynę Kawęcką (psycholog) oraz Martę Kulanin (wychowawcę w Internacie), jako osoby sprawujące nadzór nad realizacją *Standardów Ochrony Małoletnich* w szkole. Odpowiedzialność za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia ponoszą wyżej wymienieni koordynatorzy oraz Rzecznik Praw Ucznia.
6. Dyrektor wyznacza Marzenę Jargieło (nauczyciela informatycznych przedmiotów zawodowych), jako osobę sprawującą nadzór nad korzystaniem z sieci internetowej przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem uczniów w Internecie.

ROZDZIAŁ II

Zasady rekrutacji pracowników w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

1. Standardem jest rekrutacja pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych odbywająca się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji, a pracodawca dąży do jak najlepszej weryfikacji kwalifikacji kandydata, w tym stosunku do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw małoletnich i szacunek dla ich godności.
2. W każdym przypadku szkoła musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnianą, niezależnie od podstawy zatrudnienia, tj. imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia oraz dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
3. Szkoła dba, aby zatrudniane przez nią osoby posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi uczniami (weryfikowane przez szkołę są: wykształcenie kandydata/kandydatki, kwalifikacje zawodowe, przebieg dotychczasowego zatrudnienia).
4. Dyrektor szkoły może poprosić kandydata/kandydatkę o referencje z poprzednich miejsc zatrudnienia lub podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
5. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej Dyrektor RCEZ informuje kandydata/kandydatkę o obowiązujących w placówce *Standardach Ochrony Małoletnich*.
6. Zgodnie z art. 21 Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępstwami na tle seksualnym pracodawca przed zawarciem umowy weryfikuje kandydata w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym) lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Weryfikację dokumentuje się wydrukiem informacji zwrotnej wygenerowanej z Rejestru, a figurowanie w Rejestrze wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata.
7. Dyrektor RCEZ od kandydata/kandydatki przed podjęciem pracy wymaga dostarczenia zaświadczenia o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
8. Kandydat/kandydatka posiadający/posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

9. Osoba składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
10. Jeżeli prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
11. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
12. Kandydat/kandydatka składa oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci (*załącznik nr 1*).
13. O zawieraniu oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia świadczy zawarta w ich treści klauzula „*Jestem świadomy(-a) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”, która zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
14. Informacje, o których mowa w punktach 6-13 pracodawca załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

ROZDZIAŁ III

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły oraz zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Priorytetem w relacjach między małoletnimi a personelem szkoły jest działanie dla dobra ucznia, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.
2. Personel działa wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich uprawnień i kompetencji. Uczniowie i ich opiekunowie są zapoznani z zasadami obowiązującymi w szkole oraz konsekwencjami ich nieprzestrzegania.
3. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników szkoły.
4. Udostępnianie uczniom prywatnego numeru telefonu lub adresu poczty internetowej jest indywidualną decyzją pracownika szkoły. Placówka na czele z dyrektorem nie ponoszą odpowiedzialności za tę decyzję.
5. W ramach przyjętych standardów ochrony małoletnich określone zostają bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły:
 - a) utrzymywanie profesjonalnej relacji z uczniami i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych uczniów;
 - b) zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z uczniami, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich;
 - c) wyznaczanie jasnych granic oraz oczekiwań w postępowaniu wobec małoletnich, wdrażając tym samym do ponoszenia odpowiedzialności i konsekwencji za swoje działania;
 - d) podejmowanie działań przez pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych na każdy przejaw agresji i przemocy (nawet incydentalny), a także wskazywanie zachowań i postaw pożądaných;
 - e) reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych ucznia, a także dostosowanie poziomu komunikacji do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością;
 - f) uwzględnianie potrzeb ucznia oraz dostosowanie form i metod do wymagań edukacyjnych i indywidualnych potrzeb rozwojowych oraz możliwości psycho-

fizycznych uczniów, w tym dla uczniów posiadających opinie, orzeczenia, zaświadczenia lekarskie oraz szczególnie uzdolnionych;

- g) równe traktowanie uczniów bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
 - h) utrzymywanie fizycznego kontaktu z uczniem możliwe jest tylko jako odpowiedź na realne potrzeby małoletniego w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego;
 - i) ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec ucznia, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane;
 - j) uczestniczenie personelu w doskonaleniu zawodowym w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego;
 - k) panowanie pracownika nad własnymi emocjami w komunikacji z uczniami;
 - l) kontakt z uczniami w godzinach pracy szkoły, poza godzinami pracy szkoły dotyczy wyłącznie celów edukacyjnych lub wychowawczych.
6. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły. Personel zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.
7. W relacji personelu z małoletnimi uczniami niedopuszczalne jest w szczególności:
- a) stosowanie wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
 - b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie uczniów;
 - c) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów;
 - d) przekraczanie granic fizycznej bliskości z uczniami, poza tymi, które przewiduje stan wyższej konieczności jak np. udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej, czy asekuracja podczas zajęć lekcji wychowania fizycznego lub edukacji dla bezpieczeństwa;

- e) zachowywanie się w obecności uczniów w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;
 - f) nawiązywanie z uczniem relacji seksualnych, czy składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
 - g) faworyzowanie uczniów;
 - h) utrwalanie wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika;
 - i) proponowanie uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z uczniami lub w ich obecności;
 - j) zapraszanie ucznia do swojego miejsca zamieszkania.
8. Każda osoba, która stwierdzi jakiegokolwiek naruszenia którejkolwiek z ww. zasad jest zobowiązana o powyższym fakcie powiadomić dyrekcję szkoły.

ROZDZIAŁ IV

Troska o dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub niepełnosprawnością

1. Ze względu na niepełnosprawność lub specjalne potrzeby dziecka, od personelu wymaga się szczególnej wrażliwości.
2. Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy dziecku niepełnosprawnemu pracownicy powinni udzielić mu takiej pomocy z pełnym zrozumieniem, szacunkiem i dyskrecją.
3. Pracownik nie może wyręczać niepełnosprawnego w czynnościach osobistych, które jest w stanie wykonać samodzielnie.
4. Ze względu na wyższe niż u innych ryzyko wykluczenia w grupie rówieśniczej i nie tylko, pracownicy powinni częściej zwracać uwagę na osoby z niepełnosprawnościami lub ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ważna jest umiejętność wysłuchania takich podopiecznych przez personel, tym bardziej, że mogą oni mieć trudności w wyrażaniu swoich uczuć w obawie przed niewłaściwym zrozumieniem lub lekceważeniem.

ROZDZIAŁ V

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan małoletniego oraz reagują adekwatnie do zaistniałego problemu.
3. W przypadku podejrzenia przez pracownika szkoły, że małoletni uczeń jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia *Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego* i przekazania uzyskanej informacji wybranej agendzie szkoły dyrektora/ wychowawcy/ pedagogowi/ psychologowi.
4. Zespół psychologiczno-pedagogiczny podejmuje rozmowę z rodzicami dziecka oraz informuje ich o podejrzeniu krzywdzenia, przekazując informacje dotyczące oferty wsparcia ze strony szkoły lub innych instytucji mających na celu pomoc rodzinie i dziecku (warsztaty, treningi umiejętności rodzicielskich, szkoła dla rodziców, konsultacje).
5. W szczególnych przypadkach pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (Policji, Sądu Rodzinnego, Ośrodka Pomocy Społecznej- w zależności od zdiagnozowanego rodzaju krzywdzenia).
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
7. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związane, są zobowiązane do zachowania tej wiedzy w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

ROZDZIAŁ VI

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Standardem w szkole jest:
 - a) zapoznanie personelu z obowiązującymi *Standardami Ochrony Małoletnich* oraz przeszkolenie przez zespół psychologiczno-pedagogiczny wszystkich pracowników z zakresu: działania na szkodę małoletniego przez pracownika

- szkoły, przemocy rówieśniczej, przemocy domowej, cyberprzemocy uświadomienie roli pracowników oświaty w przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka krzywdzenia małoletniego;
- b) udostępnienie wszystkim pracownikom wykazu danych adresowych lokalnych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną małoletnich, a także zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz współpraca z tymi instytucjami (tj. ośrodki pomocy społecznej, centra pomocy małoletniemu, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia);
 - c) prowadzenie przez zespół psychologiczno-pedagogiczny *Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego i Planu pomocy małoletniemu uczniowi* oraz sprawowanie nadzoru nad realizacją *Standardów Ochrony Małoletnich* przez osoby wskazane w rozdziale 1 ust. 5.
2. W przypadku powzięcia przypuszczenia lub uzyskania informacji, bądź zauważenia przez pracownika placówki, że dziecko jest krzywdzone, osoba ta ma obowiązek niezwłocznego poinformowania o tym fakcie wybraną agendę: dyrektora szkoły, wychowawcę klasy, zespół psychologiczno-pedagogiczny. Powinna ona również sporządzić *Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego*.
 3. W przypadku, kiedy osobą krzywdzącą jest pracownik szkoły, zostaje sporządzona *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego* i przekazana bezpośrednio do dyrektora.
 4. Jeśli u dziecka wystąpiło uszkodzenie ciała lub wymaga ono pomocy lekarskiej należy wezwać pogotowie lub skonsultować się z pielęgniarką szkolną.
 5. Każdy zgłoszony przypadek krzywdzenia dziecka jest monitorowany.
 6. Podejmowane w ramach interwencji działania muszą być przeprowadzone z zapewnieniem dziecku poczucia bezpieczeństwa i poszanowaniem jego godności.
 7. Na potrzeby *Standardów Ochrony Małoletnich* opracowano procedury interwencji w przypadku ujawnienia:
 - a) działania na szkodę małoletniego przez pracownika szkoły,
 - b) przemocy rówieśniczej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) cyberprzemocy.

1) Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły dyrektor wzywa na rozmowę osobę podejrzaną o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu. Celem rozmowy jest wyjaśnienie sytuacji, poznanie wersji wydarzeń pracownika, analiza zebranych danych oraz ustalenie dalszych działań mających na celu uchronienie dzieci przed ryzykiem powtórzenia się problemu.
2. Dyrektor we współpracy z koordynatorem odbywa rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem i przygotowuje *Plan pomocy małoletniemu uczniowi*, który powinien zawierać wskazania:
 - a) jakie działania podejmie szkoła w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku (t.j. otoczenie opieką psychologiczno-pedagogiczną, szczególne uwrażliwienie na zachowanie, wygląd i samopoczucie dziecka);
 - c) skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba (np. poradnia psychiatryczna, poradnia psychologiczna, poradnia neurologiczna, ośrodek interwencji kryzysowej, poradnia psychologiczno-pedagogiczna).
3. Dyrektor szkoły wzywa rodziców dziecka i informuje ich o zaistniałej sytuacji oraz przedstawia opracowany *Plan pomocy małoletniemu uczniowi*.
4. Jeśli pracownik szkoły nie przestrzega ustaleń, wówczas dyrektor podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela (w przypadku, gdy pracownik jest nauczycielem) lub z Kodeksu Pracy (w przypadku pracowników niepedagogicznych).
5. W sytuacji, gdy pracownik jest podejrzany o znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne lub inne przestępstwo na szkodę dziecka, dyrektor niezwłocznie zgłasza na policję lub do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

2) Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka w rodzinie

1. W sytuacji podejrzenia wystąpienia krzywdzenia dziecka w rodzinie, dyrektor zleca zespołowi psychologiczno- pedagogicznemu i wychowawcy przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz obserwację dziecka.
2. Pedagog/ psycholog szkolny (lub wychowawca) przeprowadza rozmowę z dzieckiem oraz z osobą zgłaszającą fakt krzywdzenia dziecka- *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego* .
3. W przypadku potwierdzenia podejrzeń dyrektor powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny, w skład którego wchodzi: wychowawca klasy oraz zespół psychologiczno-pedagogiczny. Zespół ten opracowuje *Plan pomocy małoletniemu uczniowi* oraz monitoruje jego realizację .
4. Dyrektor, wychowawca i pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka, w której informują o podjętych przez szkołę działaniach wynikających z sytuacji krzywdzenia małoletniego w rodzinie.
5. W sytuacji, gdy krzywdzenie dziecka dotyczy przemocy fizycznej lub psychicznej lub gdy jeden z rodziców dopuścił się przestępstwa na szkodę dziecka, rozmowa powinna odbyć się z rodzicem, który nie stosuje przemocy.
6. Jeżeli z rozmowy wynika, że dziecko jest krzywdzone w środowisku rodzinnym dyrektor:
 - a) uruchamia procedurę *Niebieskiej Karty*.
 - b) lub zgłasza zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policję,
 - c) lub składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego (Wydział Rodzinny i Nieletnich).
7. W przypadku stwierdzenia, że dobro dziecka jest zagrożone, np. dziecko jest zaniedbywane, podczas rozmowy z rodzicami dyrektor informuje ich o skutkach negatywnych działań lub zaniechań wobec dziecka oraz ustala *Plan pomocy małoletniemu uczniowi*, uwzględniając dalszą współpracę rodziny i szkoły dla dobra dziecka. Gdy rodzice nie stosują się do ustaleń lub nie są zainteresowani współpracą, dyrektor szkoły kieruje wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny.
8. Dokumenty z przebiegu interwencji załącza się do dokumentacji koordynatora.

3) Procedura interwencji w sytuacji przemocy rówieśniczej

1. Osoba podejrzewająca/będąca świadkiem krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników zgłasza problem wychowawcy klasy/ nauczycielowi/ psychologowi/ pedagogowi.
2. Wychowawca klasy lub inny pracownik, który był świadkiem przemocy rówieśniczej sporządza *Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego*.
3. Wychowawca przeprowadza dokładną rozmowę z osobą poszkodowaną oraz ze sprawcą przemocy, a także jej świadkami.
4. Następnie wychowawca we współpracy z zespołem psychologiczno-pedagogicznym opracowuje *Plan pomocy małoletniemu uczniowi* uwzględniający program naprawczy, by wyeliminować zachowania niepożądane w grupie.
5. Wychowawca klasy lub pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z ofiarą przemocy, jej sprawcą oraz ze świadkami.
6. O zaistniałej sytuacji wychowawca we współpracy z zespołem psychologiczno pedagogicznym informuje rodziców ofiary oraz sprawcy przemocy.
7. W sytuacji, gdy *Plan pomocy małoletniemu uczniowi* nie przynosi oczekiwanego rezultatu, rodzice sprawcy przemocy rówieśniczej nie współpracują ze szkołą, lub pojawi się przekonanie, że zachowanie dziecka wynika z negatywnego wpływu środowiska rodzinnego, wówczas dyrektor szkoły występuje do sądu rodzinnego z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny. Gdy sprawca przemocy przejawia objawy demoralizacji, wówczas dyrektor placówki może zgłosić sprawę na policję lub do sądu rodzinnego.
8. Dokumenty z przebiegu interwencji załącza się do dokumentacji koordynatora.

4) Procedura interwencji w przypadku ujawnienia cyberprzemocy

1. Pracownik mający wiedzę o zdarzeniu dotyczącym cyberprzemocy wobec dziecka informuje o tym fakcie wychowawcę klasy lub zespół psychologiczno-pedagogiczny oraz sporządza *Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego*.
2. Pedagog/psycholog szkolny:
 - a) zabezpiecza dowody,
 - b) podejmuje działania w celu ustalenia sprawcy,
 - c) przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem udzielając mu wsparcia i porady,

- d) przeprowadza rozmowę ze sprawcą, której celem jest nakłonienie do usunięcia materiału z sieci oraz uświadomienie konsekwencji działania,
 - e) opracowuje *Plan pomocy małoletniemu uczniowi (załącznik nr 3)* wraz z programem naprawczym oraz monitoruje jego realizację,
 - f) informuje opiekunów dziecka poszkodowanego i sprawcy o zaistniałej sytuacji,
 - g) w razie potrzeby proponuje pomoc psychologiczną poszkodowanemu i sprawcy, informuje o instytucjach pomocowych.
3. W sytuacji cyberprzemocy z wykorzystaniem szkolnych urządzeń multimedialnych zabezpieczenie dowodów i podjęcie działań w celu ustalenia sprawcy realizowane są we współpracy z osobą odpowiedzialną za Internet na terenie placówki.
 4. W przypadku powtarzania się cyberprzemocy lub rażącego naruszenia godności dziecka, dyrektor placówki przekazuje sprawę policji lub sądowi rodzinnemu.
 5. Jeśli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych ze szkołą, dyrektor zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom (sądowi rodzinnemu lub policji), przekazując zabezpieczone materiały.
 6. Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia - art. 202 § 3 kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 kodeksu karnego).
 7. Dokumenty z przebiegu interwencji załącza się do dokumentacji koordynatora.

5) Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego

1. Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia oraz zawiadamia sąd (Wydział Rodzinny i Nieletnich) .
2. W przypadku podjęcia przez personel placówki informacji, że małoletni może być krzywdzony, osoba ujawniająca sporządza *Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego*, przekazuje ją zespołowi psychologiczno-pedagogicznemu.
3. Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „*Niebieskiej Karty*” (wypełnienie formularza „*Niebieska Karta - A*”) jest koordynator, wychowawca, nauczyciel znający sytuację domową małoletniego lub pedagog/psycholog szkolny.

4. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie sądu (Wydział Rodzinny i Nieletnich), celem wglądu w sytuację rodziny.
5. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego lub osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.
6. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tej wiedzy w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

ROZDZIAŁ VII

Zasady ochrony wizerunku małoletniego ucznia

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła, uznając prawo uczniów do prywatności i ochrony dóbr osobistych, umożliwia upublicznienie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-video) za pisemną zgodą rodzica .
3. Rodzic/opiekun prawny wyraża pisemną zgodę na utrwalanie wizerunku dziecka podczas rekrutacji do pierwszej klasy lub podczas pierwszego zebrania z wychowawcą klasy.
4. Jeśli opiekun prawny dziecka nie wyrazi pisemnej zgody, pracownik szkoły nie może zezwolić przedstawicielom mediów na utrwalanie wizerunku dziecka w postaci filmu, nagrania głosu lub fotografii.
5. W podejmowanych działaniach szkoła kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków uczniów.
6. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
7. Materiały zawierające wizerunek dzieci przechowywane są w sposób zgodny z prawem i bezpieczny.

ROZDZIAŁ VIII

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Szkoła, zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest:
 - a) pod nadzorem nauczyciela, w czasie trwania lekcji informatyki oraz zajęć z przedmiotów zawodowych,
 - b) bez nadzoru nauczyciela, na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących się na terenie placówki (dostęp swobodny),
3. Szkoła zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. O bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi regulamin pracowni informatycznych.
5. Adekwatnie do potrzeb nauczyciele oraz zaproszeni specjaliści przeprowadzają zajęcia z zakresu profilaktyki cyberzagrożeń oraz edukują na temat konsekwencji prawnych cyberprzemocy.
6. Wyznaczeni pracownicy szkoły dbają, by na wszystkich komputerach na terenie placówki, z których korzystają dzieci było zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie zabezpieczające sieć przed niebezpiecznymi treściami;
7. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.
8. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
9. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie, zniszczenie lub kradzież sprzętu elektronicznego przynieszonego przez młodzież.
10. Uczniowie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą prowadzącego zajęcia.
11. W przypadku braku zgody nauczyciela na korzystanie z telefonu lub innych urządzeń elektronicznych, uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go.

12. Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu oraz ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
13. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
14. Powyższe nie dotyczy wydarzeń odbywających się w szkole na rejestrację, których udzielono zgody.
15. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej.
16. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.
17. W przypadku naruszenia przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, nauczyciel bezzwłocznie informuje o tym fakcie wychowawcę i wspólnie z uczniem ustala plan dalszego postępowania.

ROZDZIAŁ IX

Przepisy końcowe

1. *Standardy Ochrony Małoletnich* wchodzi w życie z dniem wydania Zarządzenia Dyrektora Szkoły.
2. Ogłoszenie następuje w sposób:
 - a) dostępny dla pracowników szkoły;
 - b) dostępny dla uczniów;
 - c) dostępny dla rodziców/opiekunów prawnych.
3. Ogłoszenie *Standardów Ochrony Małoletnich* następuje poprzez:
 - a) udostępnienie wersji papierowej dokumentu w bibliotece szkolnej,
 - b) przesłanie pracownikom tekstu Standardów drogą elektroniczną,
 - c) omówienie dokumentu podczas zebrania pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych,
 - d) zapoznanie rodziców z obowiązującymi *Standardami Ochrony Małoletnich* za pomocą przesłania dokumentu drogą elektroniczną lub podczas zebrań z rodzicami,

- e) omówienie z uczniami skróconej wersji dokumentu przez wychowawców,
 - f) opublikowanie *Standardów Ochrony Małoletnich* na stronie internetowej szkoły.
4. Szkoła co najmniej raz na dwa lata dokonuje oceny Standardów w celu dostosowania ich do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. Wnioski z przeprowadzonej oceny są pisemnie udokumentowane .